

Gospa in služkinja.

ZELO se zanimam za ženske socialne probleme, predvsem pa zadnje čase posvečam pozornost velikemu boju med gospo in služkinjo. Ker gre o gospej Korenovi, soprogi finančnega nadsvetnika glas, da z izredno marljivostjo in čudovito vztrajnostjo rešuje to pereče vprašanje, sem se napotila do nje.

— Klanjam se, gospa Korenova! Z vami ima čast govoriti tainta, tako in tako... Občudujem vašo vztrajnost, duhovitost, pogum v borbi za svete pravice gospodinj. Bila bi vam silno hvaležna, ko bi mi razjasnili svoje nazore o služkinjah.

— Kaj naj vam povem, gospa! se je vznemirjena začudila nova znanca. Kje naj začnem? Njih pretirane zahteve...

— Malo dela, velika plača...

— Nezaslišana domišljavost...

— Vsak mesec dopust...

— Resnično, dopust bi hotele mlade gospe s planin! Na letovišče bi hodile, me pa naj bi se mučile v mestni vročini! In z otroci...

— Ne ljubijo jih...

— Ko bi le to bilo! Naša Rezika je Slavici trdo zabranila, ko je le-ta hotela vzeti marmelado iz omare. Kakšna surovost proti otroku, ki je hotel utesiti glad! Ko sem ji položila na srce, naj brzda divjo gorjansko naravo, je udarila v jok in mrmrala: Bom šla služiti tje, kjer otrok ni! Kakor da bi mi otroka zavidala! Oh gospa, te nerode človeku...

— Posodo pobijajo...

— O draga moja, ko bi le to bilo! Posodo je mogoče kupiti, če jo Rezika pobije. Nikdar pa ne ugleda, ki ga poruši. Ali ni zadnjič povedala služkinji zdravnikove gospe, da si jaz obračam blago oblek, tako da mi je zdravnikova začela na plesu zlobno razlagati, kake važnosti je za gospodinjo, če zna sama krojiti in šivati! Drugič, ko smo imeli goste, so se ji črevlji zamotali v preproge, da je treščila ravno med kolena našega doktorja Hrena, in mu opljuskala belo poletno obleko s črno kavo. In zamislite si vrhunec predrznosti! Ko pridem včeraj nenadoma domov (pozabila sem bila rokavice), jo najdem, da trka z debelimi prsti po tipkah na klavirju. To ne pomeni nič več in nič manj — gospa Korenova dviga grozeči kazalec — kot nov upor proti moji oblasti. Ali mi ne bo morda prišla Rezika lepega dne in mi potuhnjeno da v vednosti: Gospa, meni muzika dopade, bom malo na klavir zaigrala. Ta grozna misel je izbila dno vsemu in zato sem Reziko...

— odpustila?

— Ne, oštela sem jo tako, da je zaslutila, kake pravice ima gospodinja. Ko sem včeraj jaz po klavirskem nastopu slonela na divanu, da si pomirim burno srce, je žvižgala Rezika v kuhinji »Na planincih solnce sije!«! Bilo mi je za obupati.

Tudi mene se je polastil obup. Solze so mi zalile oči, gnjev je stisnil srce. Vstala sem, stisnila nesrečni gospe roko in se v globoki potrnosti napotila domov.

Resnično, ta socialni problem je zapleten. Treba bo poiskati še Reziko.

Rezike ni težko dobiti. Vsako nedeljo posveti dve uri blagru svoje duše.

Tako misli gospa Korenova, a Rezika drugače: Eno uro, od petih do šestih, se pogovarja s sv. Antonom, drugo uro pa z zaročencem Jakobom, ki straži na vsak Gospodov dan od šestih do sedmih zjutraj pred cerkvijo sv. Antona v Trstu. Tja torej sem se napofila.

— Dobro jutro, gospodična Rezika! Jaz sem tainta, tako . . . in tako, slišala sem o vas, da ste pridno, delavno, dekle in . . . Močni Jakob stoji dva koraka v stran in se široko smehlja.

— Iščete služkinjo, gospa?« nagne dražestno glavico Rezika. »Milka bi prišla, iz naše vasi je, kajne da bi prišla, Jakob?«

— Seveda, seveda, kima Jakob prijazno.

— Ne, hvala, ne iščem služkinje. Poznam dobro Vašo gospo, je prav dobrega srca, samo sitna je včas . . .

— Pa še kako! Vi ste jo še malo poskušili gospa! Ampak jaz: od petih do desetih zvečer delaj in garaj, Rezika, kuhaj, peri, Rezika! Kako si nerodna, Rezika! Teci Rezika sem, zaveži: Slavici čreveljček, osnaži gospodu obleko, pometi dvorišče, skuhaj nam za večerjo to in to, čakaj nas, dokler ne pridemo iz gledišča, do polnoči. Ali ni, da bi se človeku zmešalo v glavi? Kai praviš, Jakob?

— Seveda, seveda! kima Jakob in se grdo drži.

— In potem sitnost nasajena . . .

— radi pobitih skled . . .

— Niti urice proste ni. Pa slišiš: Rezika, danes pridejo gosti, obleci se čedno! Kakona, milostliiva, s to plačo . . . Sitnost, sitnost! Tri dni pobeša glavo, otroci se prenlašeni tiščijo pri meni v kuhinji, golobčki ubogi, kar brez prestanka se usuva na glavo: Rezika, na svečniku je prah! Rezika, ali se nisi še naučila, da mora ležati vilica na levi strani krožnika? Ti me spraviš še v grob! Rezika, zakaj joče Francek, ali si ga tepla? Jaz tepla revčka, ko joče, ker se mama kisa!? In tako rezlja in reglja tri dni in tri noči (ubogi gospod!) in slednjič zvem za žalost njenega srca: V odbor za meščanski nles je niso izvolili. Prav ji je! Rine nofer, da bi še tam sitnost prodajala. Ona bo doma sedela, midva pa se bova zavr-tela. Kaine, Jakob?

— Seveda, pa kako! kima fant in privzdiguje pete.

— Ampak to vam povem, gospa, da me služkinie ne bomo več dolgo trnele teh sitnob! Ko bi moja mati vedela, koliko moram bolečin prestati, bi no kolenih prišla po mene. Zmirai mi je pravila: Rezika, liubo doma, kdor ga ima! Boliši ie kruh domač cvsen, kot tui maslen! Pa ii nisem verjela. Zdaj ji pa verjamem, ubožici. Triindvajset let imam, sedem let sem že no službah, Bog se me usmili, sem se že naveličala. Komaj mi je malo odleglo, — in velike nlave oči so nabožale Jakoba, — bo že treba iti v šum. O, liuba gospa, če bi jaz tolažbe ne imela, — Jakoba je presunil

nov žarek, — če bi ne upala, da se vse spremeni, — Jakob se topi v blaženosti, — bi vse pobrala in šla. Pa smo bajtarji, sedem malih je doma kot sedem piščalk pri orglah, pa je treba za kruhom . . .« Dekle ima solzne oči, Jakob gleda strmo ven na morje in si viha brke.

— Nič ne marajte, Rezika, ji pravim, »balo si napravite, hišico sezidate, pa boste tudi vi gospa.«

— Kajžico imam pa jaz, je zažarel Jakob. »Ko si zasluživa nekaj, pa pojdeva, Rezika, kaj?«

Rezika rudi, se smehlja. Pa se zave in pravi:

— Domov moram, brzo. Kaka ploha me še čaka! Pa bo še vse dobro, prav pravite gospa!« se nasmeje in mi da veliko, od dela oblikovano roko.

Gresta mlada človeka, vsak na svojo stran, s svetlo ljubavjo v srcih. Jaz pa zapišem v dnevnik:

Naj trepetajo vladajoči sloji pred teptano, v bedi živečo delovno silo, ki bo vstala v obrambo ljubezni, sreče, kruha!

Dnevnik sem založila in v miznico je šel tudi boj med gospo in služkinjo. Soparica poletja se je bila prelila za morje, jesensko solnce je padalo na škrlat gajev. Takrat sem se napravila zopet h gospe Korenovi, da jo zaprosim, naj sodeluje pri božičnici za revno deco.

Dvigam se po stopnicah v drugo nadstropje. Čudna tišina. Okna so zastrfa. Zvonim. Prikaže se vitka postava Rezike; dekle je zrelejše, malo motnjave ima v očeh, kot bi bila dolgo bedela. Komaj me zagleda, skoči k meni in mi šepeče na uho . . .

— Potem pa nisem o pravem času . . .

— Kako sem vesela, gospa! Prosim, pravi in me ljubeznjivo porine v kuhinjo. »Krepak deček je, lep, ves tak kot mama. O kako sem se bala, ko me je gospa gledala z žalostnimi očmi, tako kot srne pri nas doma! Pa mi pravi: Rezika, če umrjem, varuj otroke! Kaj, taka dobra gospa da bo umrla? Kako bi živela potem jaz, sirota? Kar v grlu me je stisnilo in sem tekla v sobico. Zdaj pa je vse dobro. Oprostite, zvonim.«

Prišla je nazaj z Jakobom.

— Tu imaš recept, denar, teci v lekarno; kupi čokolado, čaj, grozdje za naše male. Hiti, Jakob! Jakob bobni po stopnicah kot škardron konjenikov.

— Dopust je vzela, da nam pomaga. Kaj pa mislite, pravi Rezika ostro, »saj ne morem sama vsemu kaj. Pa tudi zasluži naša gospa! Tako je lepa in dobra kot anđelj. V soboto krstimo, pa me je vprašala za ime. Jaz sem rekla za Jakoba ali pa za Štefana, ki je tudi patron doktorja Hrena, botra našega. Gospej pa le bolj gosposka imena dopadejo. Ali se vam ne zdi ime Štefek, Fanček ljubko? Tudi gospa ima lepo ime: Elza.

Draga Rezika! Zelo ljubko ime je Fanček, preljubko ime je ono odlične Elze, najlepše je pa tvoje, moja ljuba dobra deklica!

VIDA MUNIH.

DOM GOSPE MATERE SERAFINE. IVAN PREGELJ.

VIII. KRVAVA LILIJA.

estra Engelberta, pa kako napravite kadar pesnite?» je vprašala sestra Elekta svojo tovarišico. Sedeli ste na vrtu ob zidu v toplem zatišju. Nebo nad njima je bilo po viharji noči poleti, ko se take nevihte iz dneva v dan ponavljajo. Živo so se gnali kopičasti oblaki pod svežim nebom, zaslanjali

solnce s svojim temnim jedrom in slepili oko s svojimi svetlimi robovi. Kadar so šli pod solncem, je zavelo hladno v sapè, ki se je obrnila iz sence. Kadar pa so prešli, je udarilo solnce paleče in trpko na oči in polt. Iz zoprne vročine, ki je pekla na kožo se je dramila Elekta v trpko nemirnost zmra, ženega mišičevja. Elekta je bila resno bolna, slaba. Po noči je trpela v nadležnih znojih, čez dan jo je večkrat obšla omotica. Skoro neprestano jo je bolela glava. Trgalo jo je tudi po udih, želodec ji je slabo služil. Kljub svojim telesnim nadlogam je bila duševno sveža. Vedela je, da gre h koncu. Pa se ni bala. Samo rahlo, rahlo je bolelo iz hrepenenja, ki je tlelo v njej, pa je čutila, da mora dan za dnem jemati še eno slovo in še eno od vsega tistega, ki se ji je bilo priljubilo in na kar se je bila navadila. V sestri Engelberti je našla v tistih tugobnih dneh prijateljico, ki jo je umela in mogla iti za njenimi skrivnostno svojstvenimi, bolnimi hrepenenji. Engelberta je bila pesnica, sama po sebi že sorodna tihi notranji sli sestre Elekte. Umela je bolnico. Tisto turo, ko sta sedeli v menjajočem se solncu na vrtu je bila sestra Engelberta skoroda bolj bolna kot Elekta. Že par dni je nekaj tičalo v njenih udih. Ni odleglo. A tajila se je in skrivala. Sram jo je bilo zboleti.

»Pa kako napravite, kadar pesnite?«

Sestra Engelberta je oživila iz tope trudnosti, ki jo je bila zajela in je rekla narejčno lahko:

»To vendar lahko vsak človek ve. Papir vzamem, pa svinčnih, pa napravim sličico: strešica črta, strešica, črta... dve, štiri, šest vrstic v stikih a a b b, ali pa a b a b c c. Potem pa zmišljam besede.«

Elekta je zmajala z glavo:

»To vem, ljuba sestra, ampak kaj mislite, ko pišete, odkod jemljete besede?«

Tako zapišem kakor pride. Samo na to pazim, da bi čim slajše zapele.«

»Čim slajše za pelo...« je ponovila Elekta. Engelberta pa se je sveto razvnela: »Prevzame

me. Bridko je in sladko in kar samo poje v ušesih. Obudi se vami sredi molitve, včasih sredi pesmi, sredi pridige. Včasih pa gledam kakor sama vase in mislim, kako je z menoj. Ljubim Jesuza in njegovo sveto Mater, vse sladko v molitvi in pokori, pa tisto hrepenenje po večni sreči.«

Elekta je nemirno vzdihnila:

»Zakaj ne znam še jaz delati pesmi.«

»Poskusite«, je rekla Engelberta. »Mnogo se da naučiti. A čutiti je treba. Prisiliti se ni mogoče.«

»Vem, razumen«, je odvrnila Elekta. »Čutiti, seveda.«

Umolknila je, stresla se v senci, ki je dahnila pod oblakom. Na to pa je vprašala nena doma:

»Sestra Engelberta ali ste tudi že kako novelo napisali?«

»Še ne«, je odvrnila tovarišica.

Manj zaupno je rekla Elektra:

»Ko sem bila še otročja doma, sem mnogo tega brala.«

Engelberta je prikimala in rekla trudno:

»Jaz tudi. Pa zdaj se nam ne pritiče več tako berilo. Preveč je posvetno.«

»Da, posvetno«, je šepetnila Elekta trpko. In zopet je molčala. Potem pa je proseče prišla Engelberta za roko in rekla:

»Jaz sem pa nekaj takega napisala.«

»Novelo?«

»Da... novelo.«

Engelberta je oživila in vprašala boječe:

»Pa seveda, tako od duhovne ljubezni in ne posvetne.«

»Ne vem kako«, je odvrnila Elekta. »Tako samo od sebe se je vzelo vame.. Tako kakor jaz mislim in kakor sem doživela. Tako, kakor kadar vi pesmi delate.«

Engelberta se je ozrla nanjo. Elekti je bilo v prečudni sramežljivosti zardelo belo lice.

»Vašo novelo mi morate pokozati«, je velela Engelberta. Elekta je zmajala z glavo.

»Kaj si boste mislili«, je rekla. »Sram me je.«

»Pa vsaj ime povejte.«

»Ime? Komu? Noveli? Saj nima imena.«

»To ste prava novelistka«, se je nasmehnila Engelberta in se dvignila. Temno ji je bilo pred očmi. Elekta pa ni opazila njene slabosti. Snovala je dalje iz sebe.

»Ime? Saj bi ga našla. Krvava lilija, kaj pravite, to bi ne bilo slabo.«

»Lepo bi bilo, a kaj je vsebina«, je rekla Engelberta vpraševaje. »Če nikomur ne pokažete, dala bi vam brati«, je rekla Elekta. Šla je z roko v svoj široki rokav in izvlekla iz njega nekaj popisanih listov. Solnce je prekril mogočnejši oblak. V senci je zavelo hladno. Listi so zašumeli Engelberti v rokah.

»Kako lepo in čedno pišete,« je rekla.

»Preberite, kadar boste sami,« je rekla Elekta. Nato pa je strašno plaho planila in šepetnila Engelberti:

»Skrijte!«

Mimo trtnih nasadov je stopila gospa mati Serafina. Njej ob levi je šla laikinja gospodična Mercedes. Sestre Elekte in Engelberte mati ni niti opazila. Gospa Serafina je videla le eno v samostanu: grofico Mercedes...

Sestra Engelberta je brala Elektino novelo. Listi v roki so je trepetali. Elektina povest je bila strašna zgodba. V somraku mrleče svetilke je bilo še skrivnostneje in strahotneje. Engelberta si je obraz pokrila z rokami. Ni mogla verjeti, da bi bila mogla kaj takega napisati tiha, skromna, ko cvetka nedolžna Elekta. Od kod se je to vzelo v domišljijo otroka, je trpela. Hudo jo bom morala pokarati. Lepa reč taka-le »krvava lilija«, pa če jo napiše še samostanka. Engelberta je dobrala in držala na to list za listom nad svečo, da je zgorel. Ko je požgala zadnji list, so je bili prsti črni od dima. Legla je. Čudne motne sanje so rastle v njen spanec. Strašna zgodba se je spovračala v njeno nočno gledanje. Bile so zgodbe iz »krvave lilije...«

S strašnim krikom se je zdramila Engelberta. Sanje so ugasnile. Videla je, da vstaja dan, čula je domači zvonec, ki je klical vstati. Vstala je, pa se sesedla ob postelji in se one-

svestila. Tako so jo našli, položili nazaj na posteljo in poklicali zdravnika. Pregledal jo je in spoznal, da je zbolela nevarno za legarjem...

Strašno je trpela tiste čase sestra Elekta. Niso je dali, da bi obiskala bolnico. Nikogar ni imela, da bi se mu sicer zaupala. Tisti nemir zaradi novele jo je huje potlačil kot meseci preje...

Po petih tednih je stopila Engelberta zdrava k Elekti v celico. Našla jo je strahotno slabo. Ko je Elekta zagledala Engelberto, je plesnila k njej in zajokala. Mirno je šla Engelberta tovarišiči čez lice svojo roko in je rekla:

»Ta moja bolezen. Oprostite, sestra. Saj si lahko mislim, kaj ste prestali zaradi svoje »Krvave lilije.«

»O moj Bog, vrnite mi, da uničim«, je rekla Elekta.

»Uničila, sem jo že sama.« je rekla Engelberta; »preden sem legla tisti večer sem jo sežgala.«

»Hvala vam!« je šepetnila Elekta.

»Neumna povest!« je rekla Engelberta. Tedaj jo je Elekta osuplo pogledala. Nato je briznila v strašen jok:

»Ne, sestra. Povest je resnična. Krvava lilija sem jaz.«

Engelberti je zadrhtelo v očeh strašno usmiljenje. A navidezno hladno je rekla: »Pa če tudi bi bili. Bolje, da je to zgorelo in da vemo le trije, vi, jaz in najin ženin v nebesih.«

DEKLICE DAVNINE. J. JACQUIN. M. J.

PAVLINA MALA RIMLJANKA ZA ČASA JULIJA CEZARJA.

atriju se je Pavlina, ki so jo doma klicali tudi Tertilla, ker se je rodila tretjega, prepirala s svojim bratom Avlom.

»Te ni sram?«, mu je rekla, »da kakor otrok mečeš orehe v amforo? Nazpreženo je že in voz čaka že pri vratih. Zamudil boš!«

»Zakaj bom zamudil?« je odvrnil

Avlus, »le žogo in vrtavko še vzamem, potem lahko grem!«

»Kaj si pozabil voščene tablice in dva slonokoščena pisala, ki ti jih je mama kupila, da boš pisal naloge, ki ti jih je dal učitelj Anicij?«

»Kaj misliš, da bom skvaril z učenjem še te borne počitnice, ki jih imamo? Te štiri mesece od junijevih do oktobrovih id?! Ne! Misliš, da si bom belil glavo s pripovedovanjem, kako je Romula in Rema ob vzožju

Palatina hranila volkulja in ju vzgajal pastir? Sicer pa hodiva oba v isto šolo in imaš tudi ti, klepetava Tertilla iste dolžnosti.«

»Da, lenuh! Saj sem izročila tablice in pisala sužnji Kami, da jih bo nesla.«

»Pa naj nese sužnja še moje!«

Na te besede je neka plavalasa deklica zelo ljubkega okraza, pa često od jeze iskrecih oči mirno poslušajoč ta prepir, rezko vzkliknila:

»Pavlina je moja gospodarica. Nihče drugi mi ne sme ukazovati! Le njo poslušam!«

»Kaj!« se je zjezil Aulus, »da bi te z bičem!«

»Z bičem! Z bičem!«

Kame je planila vsa razljučena in ves prizor bi se slabo skončal, da ni pristopila Tertillina mati Pavla. Avlus je jezno spet metal orehe v amforo, Tertila pa mirno dejal svoji mali sužnji:

»In, posebno, da ne pozabiš Priscile!«

Pričenjale so se velike počitnice in bogataš Mark Fulvij Probus je s svojo ženo Pavlo in svojimi tremi otroci Lucijem, Avlom in Tertilo je odpotoval pred neznošno vročino rimskega poletja k morju v svoje letovišče v Ostiji.

Kot vsako leto je odrinil prvi Fulvij Probus s svojim starejšim sinom Lucijan, da pripravi vse potrebno za prihod družine. In zdaj je vila pričakovala svoje goste, mule so že čakale pred vhodom. Kaka radost, če pomisliš, da v tem prekrasnem junijskem, skoro pomladnem dnevu, zapuščaš dušeče in vrveče mesto, podajajoč se v tišino in svežino polj, ki ji poljubljajo odišavljeni vetriči.

Pavla v dolgem plašču iz mileške volne je pomignila, nakar so ji njena otroka in sužnji sledili. Mimogrede je Aulus pokazal jezik pri vходу stražečem psu, se poželjivo ozrl po izložbi bližnjega sadjarja in se slednjič odločil vstopiti v voz, ki so bili trije, da jih odpeljejo v nekaj urah štirinajst milj od Rima proč. Prva in tretja kočija, ki sta bili bolj priprosto urejeni sta služili za sužnje. V drugo, z blazinami in zavesami opremljeno, so vstopili Aulus, Tertila in njunina mati, in zatem Kama, kajti Pavla je vedela, da se njena hčerka ne bi hotela ločiti od svoje male sužnje.

Kama je bila hči nekega galskega poglavarja in je prišla istočasno s svojim očetom po Cezarjevi zmagi v suženjstvo. Na nekem semnju jo je kupec ločil od njenega očeta. Tako je prišla v Rim, kjer jo je vsled njene lepote in ponositosti kupil Fulvij Probus. Takrat je imela na glavi čepico iz bele volne, kar je značilo, da ima nedostatek, za katerega trgovec ni bil odgovoren. In res je mogel bogataš nekaj časa misliti, da je Kama bolj nevnan kot njena rojstna dežela Galija sama. Ker je bila iz ugledne rodbine, se je prav težko udala v žalostni položaj, ki ga je povzročila vojna. Oklenila se je Pavle in se branila vsakega drugega dela. Nobena kazen ni mogla ukloniti njenega odpora. Nekega dne jo je Tertila našla vso zavzeto pred svojo punčko iz ila, ki jo je napravil znan lončar.

»Ali ni ljubka moja Priscilla?«, je vzkliknila Tertilla, »Kama, pomagaj mi, da jo oblečem!«

Katera deklica bi se mogla ubraniti tej skušnjavi! Kama je vzela nežno igračko z materinsko skrbnostjo in pozornostjo v roke. Ko jo je objela, je Tertilla kar zažarela od veselja. In vsak dan sta se obe igrali s punčko in Kama je tako vzljubila malo Rimljanko, da je nekega dne Fulvij Probus dejal: »Pavlina, od zdaj naj bo Kama čisto tvoja!«

Tako je torej postala mala Galka Tertilina sužnja.

Na vozu je držala Kama punčko na kolenih in jo je skrbno pazila.

V hitrem teku po kvirinalskem in viminalskem griču so mule privozile na forum, kjer so imeli svoja posvetovanja državniki in sodniki, kjer so okrog visokih soh in verskih spomenikov šumeli in mrgoleli prodajalci vseh vrst, zlatarji, draguljarji, knjigotržci, posojevalci in menjalci. Pavla je odgrnila zastor iz svile, ki je oviral pogled iz kočije, da so se otroci lahko spajali na vrvežem množice, ki je kipela po trgu, kajti bil je tržni dan in prav

težko je bilo voziti skozi gnečo, ki se je trla okrog stojnic.

Ko so zavili mimo nekega stebrišča je Avlus zamahnil z roko v posmehljiv pozdrav:

»Zbogom«, je dejal materi, ki ga je vprašujoče pogledala, »zbogom šola učitelja Anicija!«

Toda voz se je pred svetiščem Kastorja ustavil, kajti nemogoče je bilo nadaljevati vožnjo. Na širokem odru so prodajali sužnje in se gnetli okrog prodajalca, ki je vablivo in dobrodušno vpil:

»Le sem, le sem, glejte, glejte! Nikjer ni tako lepih, zdravih in močnih, verjemite Toraniju, ki ni še nikoli nikogar osleparil!«

Tertilla, Avlus in Kama so ostali, da bi bolje videli. Nenadoma pa je Kama kriknila in pokazavši z roko proti nekemu sužnju, ki je bil na prodaj, se je onesvetila.

Pavla jo je prišla in se ozrla proti odru: mož, ki ga je deklica pokazala je bil Galec in okrog je imel venec iz lavorike, kar je pričalo, da je bil vojni ujetnik!

Ko se je Kama zopet zavedla je drdrala kočija že izven obzidja mesta Rima po tlakovani cesti proti Ostiji. Revica je naslonila glavo na blazino in zaprla oči in Pavla je razumela, da bi jo bilo brezplodno izpraševati, saj bi ne hotela povedati.

Probova vila, kamor so dospeli ravno pred nočjo je ležala na hribčku, ki se je nižal k morskemu obali. Obdajali so jo veliki vrtovi, kjer so bile na mnogih mestih postavljene med grmi hišice za ptiče, vodometi in ribniki ter sveže lope, ki so hladile pred žarkostjo južnega solnca tam zunaj.

Z vrha visokega stolpa je bilo mogoče v jutru videti sužnje-pastirje v priostrenih klobukih, z poljsko piščalko okrog vratu, ki so vodili ovce in koze na pašo, ter krepke poljedelce, ki so do pasu goli stopali pred črnimi voli z dolgimi rogovi. Od tu je bil tudi prelep razgled na bližnji grič, kjer je stala vila prodajalca Toranija.

Na vse zгодaj še, ko sta odšla Avlus in Lucius ribarit, sta tekali Pavlina in Kama po vrtovih. Pavlina se je kaj rada vrtela okoli galskih suženj, ki so popravljale dvorišče in z njimi je tudi hodila pobirat sveža jajca po gnezdih. Tudi na travnike sta zablodili in daleč naokoli nabirali cvetice. Samoobsebi je umevno, da je bila Priscilla vedno pri njih.

Toda vse te igre in vsi ti sprehodi niso mogli več Kame razveseliti. Včasih so jo nenadoma, brez navideznega povoda oblike bele solzne kaplje. Tertila jo je izpraševala, toda Kama je trdovratno molčala in Tertila se je vsa otožna zatekla k svoji Priscili in ji govorila: »Bodi pametna, Kamo mučijo temne misli!«

Ko sta deklici tako tekali po travnikih za metulji ali pa morda za mislimi, trgajoč maline od grmiča do grmiča, sta nekega dne nevede prestopili na Toranijevo posestvo in se hipoma znašli pri poslopju, pred katerim je neki suženj vrtil mlinski kamen, in imel na nogah

okove. Ta prizor jih je prestrašil in že sta hoteli zbežati, kar je oni mož okrenil glavo in ju zagledal. Tedaj pa je kriknil in razprostrl roke ... in Kama se mu je plakajoč vrgla v naročje.

Zdaj je Tertila spoznala, da je bil to oni Galec, ki so ga prodajali na trgu; hipoma se ji je v glavi posvetilo ... uganila je, in, še predno se je Kama, kot da se je spomnila nanjo, obrnila k njej, rekoč »To je moj oče!«, je že vse vedela.

Ko sta se vrnili v vilo Fulvija Proba je Kama rekla Tertili:

»Ah! Obljubi mi, gospodarica ti mala, objubi mi, da boš ohranila zase neko skrivnost!«

»Obljubim!« je odvrnila Pavlina.

In vsak dan sta zdaj deklici trgali zlatice in zobali maline, da so se jima ustnice porčnile, pri tem kraju, ob uri, ko je bil Galec, ki ga Poranij ni mogel prodati, sam. Pavlina se je spoštljivo oddaljila ter nehote stražila. Oče in hči pa sta vsaj za nekaj časa našla izgubljeno srečo. Čestokrat so ga zvečer bičali, ker ni dovolj napravil; on pa je mislil na svojo Kamo in še čutil ni udarec.

Tertila in njena sužnja sta na dolgih sprehodih imeli kmalu važne pogovore. Počesto sta se ustavljali in se tiho pogovarjali. Včasih je Kama sklenila roke in prosila, Tertila pa je ostala globoko zamišljena, včasih pa je Pavlina govorila in govorila, a Kama je ihtela. Slednjič pa je Tertila dejala svojemu očetu:

»Danes gre upravnik v Ostiju. Rada bi šla z njim pogledat ladjice v pristanišče. Z seboj bi hotela tudi Kamo.

»Pojdi, Tertila!«, je odvrnil Fulvij Probus. In Kama je obraz zažarel v največji radosti. Ko sta dospeli do pristanišča je pokazala Pavlina na brod, ki ji je prav posebno ugajal. Stopili sta na krov, kjer so ji obrazložili kako se obrača jadro in kako se krmari in ji povedali, da je z ugodnim vetrom mogoče v treh dneh dospeti v Marsiljo.

Ko je zvečer že solnce zašlo in pustilo le zlato preprogo na nebu, sta bili Kama in Pavlina zopet na terasi vile, odkoder se je videlo na morje. Kama je pokleknila pred Tertilo in ji vdano in srčno poljubila roko. Nato je prišla Priscila, ki je spavala na marmornati klopici in jo je stisnila v svoje naročje. Potem pa je, ne da bi se upala ozreti se v mlado gospodarico ali pa v punčko izšla, zbežala no

vrtu, ki so ga začele pregrinjati prve nočne sence.

Neobičajni povod je drugoga dne zbudil Tertilo. Naglo se je oblekla in radovedna stekla na dvorišče. Neznani možje so govorili z upraviteljem: »Ali niste srečali nekega galskega sužnja, ki je izbežal iz Toranijeve vile?«

»Nismo ga srečali«, je odvrnil upravitelj; »toda čul sem, da je izginila tudi neka deklica.«

»O, na vsak način bomo našli moža, saj gotovo ni daleč, Toranij ga pa bo vrgel nad tigre pri prvi cirkuški predstavi.«

V tem hipu je opazila Tertila svojega očeta in svojo mater na pragu vile. Neopaženo se je izmuznila. Ko pa sta se uro pozneje ustavila Fulvij Probus in Pavla pri vratih v paviljonu, odkoder se je videlo na obalo in kjer so imeli otroci navado igrati se, sta opazila pred širokim zalivom, odkoder je bilo mogoče obvladati brezmejno sinjino, svojo hčerko, sključeno ob klopici, na katero je posadila Priscila in ji takole govorila:

»Glej, Priscila, ne smeš biti žalostna, če nas je Kama zapustila za vedno. Saj te bom potolažila in da ti ne bo več hudo, ti povem zakaj je odšla ... Morda ne veš, da je bil njen oče mogočen poglavar onkraj Alp. Hrabro se je boril proti nekemu častniku našega velikega Julija Cezarja. Nekega dne pa so ga ujeli ne v boju, temveč z zvižaco in izdajstvom. Neki njegov vojak ga je predal in prodali so ga skupno z njegovo hčerko Kamo. Ali zdaj razumeš, Priscila, kako grozno je tistemu, ki so ga izdali in mu vzeli prostost? Spomnila sem se, da mi je moj brat Lucij nekoč, ko se je vrnil od učitelja govornišva Gabinija, povedal, da so rimske čete pred vsem junaške in prepoštene, da bi premagale sovražnika z izdajstvom. Glej, Priscila, dragica moja, ko sem zvedela, da se je oni galski suženj, ki ga je neki izdajalec hudobno ujel, zopet osvobodil in ušel na čolnu, ki sva ga videli včeraj, sem dejala Kami: »Odidi s svojim očetom!«

Saj je bila moja, torej sem imela pravico, da jo oprostim. Kama je jokala, o močno je jokala, da bi ti vedela! in medtem ko si spala, te je objela. No, zdaj veš vse in si potolažena, kaj ne?«

Fulvij Probus in Pavla sta se tiho umaknila in ko sta bila že dovolj daleč je rekel gospod svoji ženi:

»Pavla, najina hčerka je pa res prava Rimljanka!«

VEČERNA PESEM.

Oblački se beli topijo v noč, v mir ...
Na morske valove je legel večer,
In Miramar kakov iz bajke kraljica
strmi v dno vodá, ogleduje si lica.

Šumenje galeba ... Vse tiho je spet.
Za zarjo večerno je srebrna sled.
Še hip — in sta eno nebesa in morje,
v tišino in mrak je vtonilo obzorje.

M. B.

KAKO JE ALAH USTVARIL MOŽA. TURŠKA PRIPovedKA.

POTEM, ko je Alah ustvaril svet, splaval je na zemljo, da bi se razveselil svojega stvarstva. Obdajalo ga je toplo, prijetno dišeče ozračje, ponosne palme so klonile vrhove, narava se je prebudila v novo, mlado življenje — povsod je brstelo sveže zelenje in tudi bele, nežne, omamnodišeče lilije so že cvetele.

Alah je utrgal belo lilijo in jo vrgel v svetlikajoče se, modrozeleno morje. Veter je zibal kristalnočisto, penečo se vodo morja in pene so pokrilo prelepo lilijo. Iz teh pen je vzcvetelo bitje — žena — nežna kakor lilija, vihrava ko veter, spremenljiva in nestanovitna ko morje, divja in neukrotljiva ko val morja in lepa, ko morska pena, ki vzkipi in zablješči, a se kaj kmalu razlije v prazen nič. »Kako sem lepa!« je zaklicala žena, ko je uzrla v čisti vodi svojo podobo, in »kako lep je svet!« pravi, ko je videlo njeno oko vso krasoto okolice.

Izstopila je iz vode, vsa suha in opazila, kako jo je molče občudovala cvetoča zemlja in kako je zrlo na njo iz nebes tisoč radovednih oči; bile so to blesketajoče se zvezde. Tedaj je večernica zablješčala iz zavisti še svitlejša ko druge.

Dozdevalo se je, da se klanja vsa narava pred ženo; a kaj kmalu se je ona tega naveličala in rekla: »O, vsemogočni Alah! Lepa sem in vse me občuduje, a nemo in tiho je že postalo okolu mene«.

Alah je slišal to vzdihovanje in ustvaril je brezštevila ptičkov, ki so v krasnih melodijah opevali žensko lepoto. Žena je poslušala in poslušala in se veselila hvale; a kmalu jo je dolgočasilo petje.

»O dobrotljivi Alah«, je klicala, »ptički opevajo v lepih pesmicah mojo lepoto, a kaj mi koristijo iste, ko me nihče ne objema in obdaja z ljubeznijo?«

Tedaj ji je ustvaril Alah malo, vitko kačo, ki je objemala telo žene in plazila ob njenih no-

gah. Do poludne je bilo ženi to igračkanje prijetno, a kmalu se je tudi tega naveličala in rekla: »Ako bi bila resnično lepa, bi me drugi posnemali; vidi se, da vendar nisem tako lepa«.

Alah je tudi tej njeni muhi ugodil in ustvaril opico. Ta je posnemala ženo v vseh njenih kretnjah in navadah. A tudi to jo je kmalu dolgočasilo.

»Lepa sem! Opeva se mojo lepoto, objemajo me nežno, ob mojih nogah plazijo, posnemajo me in občudujejo, zavidajo me vsled tega in vendar se nečesa bojim. Tako sem šibka in brez varstva, kako sem vendar revna! Kedo me bo čuval, če bi me hotel kateri napasti?«

Alah je ustvaril močnega, krepkega leva; ki je čuval ženo, toda joj, le tri ure je bila zadovoljna z njim.

»Lepa sem, božajo me, a koga naj jaz božam? Ljubijo me, a koga naj jaz ljubim? Divjega leva pač ne morem ljubiti; bojim se ga«.

V trenutku se je prikazal na Alahov ukaz majhen, srčkan psiček. »Kako je lep ta psiček, kako ga ljubim!« je rekla žena.

Vse je imela tedaj žena in ni imela več kaj želeti. A ravno zato se je razsrdila in stepla psa a ta je lajal in zbežal; stepla je leva, ki se je godrnjaje odstranil; stopila je na kačo in na opico, ki sta tudi takoj odkurila. v svoji jezi je vpila na ptičke in tudi ti so sfrčali v daljavo.

»Oh, jaz uboga stvar« — je vzdihovala jokaje — »obožujejo me le takrat, ko sem vesela in živahna, a vse beži od mene, ko sem jezna. Sedaj sem prav sama! O Alah! Poslednjič te prosim, ustvari mi bitje, na katero bi lahko spustila vso svojo jezo, ki bi mi ne moglo zbežati, ako bi bila razljučena, katero bi lahko zasmehovala, teptala in trpinčila, a bi prenašalo potrepljivo vse moje udarce!«

Alah je razmišljal in razmišljal in ustvaril moža!

MLADI DEKLICI.

Mladost ti z lic sije
in tvoje oči
so daljne luči
zasluti le, vse sije
nebo in ti sanjaš o svetu,
o solnčnem poletu ...
O rasti in zrasti v deklé!
Ves začuden se v svet
bo uprl tvoj pogled.
In kadar gorje
te bo tajno obdalo
in boš strepetalo,
se spomni na mladih dni raj
in boš srečna tedaj ...

R. N.

GRKINJA.

GRKI od danes niso več tisti Grki, tuji narodi so se bili naselili med njimi in nastala je mešanica; imenujemo Gote, Trake, Rimljane, Slovane, Turke in Albance. Vendar je bil pa grški živelj toliko močan, da je tujo primes predelal in si jo prilagodil. Na deželi prevladuje sicer slovanskoturški tip, drugod pa ne, zlasti na otokih srečamo še danes ljudi, ki so starim Grkom povsem podobni. Uvaževati pa moramo tudi to, da so nam upodabljali in slikali stari Grki samo lepe ljudi, da pa ostalo ljudstvo nikakor ni dosegalo teh vzorov, ki so bili res samo za vzor.

Kakšna je pa Grkinja sedaj? Postave je kaj različne, majhne, srednje in velike. Glavo nosi ponosno, navadno je podolgovatoovalna, le ob robovih Grčije vidimo bolj okrogle oblike. Izraz obraza je večinoma duhovit in izraža notranje čustvovanje, oči so velike in črne in dolge trepalnice imajo. Krasno je čelo, fine so ustnice. Tudi nos ima lepo obliko in večkrat vidimo prav tisti stari občudovalni tip, ko preide čelo v ravni nos brez kota nad nosom. Seveda so pa tudi izjeme.

Barva obraza je v madih letih sveža; pa svežost kmalu izgine, ker uporabljajo Grkinje preveč lepotilnih sredstev. Z dostojanstvom obrača Grkinja lepooblikovani okrogli in vitki vrat. Lasje izrazite Grkinje so čudovito črni in polni, na deželi pa večkrat plavi in oči v tem slučaju modre. Bujne prsi kmalu ovenejo. Kolki so fini in gibčni, roke lične, noge majhne. Po-

nosna dostojnost to spremeni pri bližjem občevanju v ljubkomilo obnašanje.

Glede zunanosti kakor glede lastnosti opazujemo velike razlike, kakršna je pač dotična pokrajina. Ponekod varujejo s ponosom stara krajevna izročila, spominjajoča nas na slavne čase grške zgodovine, drugje zopet se kaže vpliv zapadne Evrope; nekatera sela v Tesaliji ali v Epiru so svetu pravtako odtujena kakor deli Sibirije, ob nekaterih otokih pristane le redkokdaj kaka ladjica, v krasno cvetočih Atenah pa vidiš vse, kar nam je podarila moderna civilizacija.

Pred vsemi ženskami vzhoda odlikuje Grkinjo, zlasti Atenko, njena velika inteligenca, njen iskreči se duh se spaja s temeljitim znanjem. V ukaželnosti je med prvimi ženskami Evrope. Le malokdaj reče kaj takega, kar bi ne imelo smisla. To jo prav posebno razlikuje od drugih orientalk, zlasti od Levantink in Rumunk — od teh bomo govorili v posebnih odstavkih.

Navadno je Grkinja resna, vendar pa ne topotožna kakor nekatere njene sosedinje. Glasnega smejanja in hehetanja ona ne pozna, splošno tudi ne opravljanje in praznega blebetanja. Je dobra in ljubezniva mati ter zvesta žena. Atenka je tudi npravstveno visoka. Ne tako tesne so družinske vezi na Peloponezu. To pa zato ne, ker pošlje oče sinove že zgodaj v tujino, dočim je v Atenah družinski krog kar moč dolgo časa sklenjen.

Peloponeške ženske so lepe, ljubeznive in finega občevanja. Spartanke imajo večkrat kot nebo modre oči in bujne zlate kodre okoli fino oblikovanega obraza. So sicer bolj suhe, a lepo stasovite. Pravijo, da so v marsičem podobne svojim slavnim prednicam, o katerih nam zgodovina toliko pripoveduje. Žalibog pa tujec nima dosti prilike opazovati jih, ker so plašljive kot gazele. Le težko jih je pregovoriti, da nam zapojejo kakšno melanholično pesem svoje gorske domovine.

Njih sosedinje Nesenke so večkrat majhne in okrogle, a poteze obraza so tudi pri njih klasične, oči velike in modre, lasje črni, dolgi in bujni. Lepo oblikovane so tudi Arkadijke; samo težko je to določiti, ker se zavijajo v debele volnene obleke. Krasne postave vidimo tudi na otokih Mitilene, starega Lezba. Na otoku Hijos je naletel italijanski pisatelj de Amicis na korenjaško-čvrste ženske, kakršnih drugod ni. Prebivalke jonskih otokov so duševno zelo živahne, znana je njih ljubezen do glasbe. Na prej imenovanem otoku Hijos imajo čudno navado, da zaročijo otroke že v najnežnejši starosti, da, še celo take, ki še niso rojeni.

Življenje v grški rodovini je patriarhalično preprosto. Vsi gledajo na strogega in vendar

tudi dobrega lišnega očeta, na »našega gospoda«, kakor ga imenujejo, če govorijo o njem. Sinovcem ne pride na misel, da bi se poročili, preden niso sestre pomožene. Vdov, ki bi trpele pomanjkanje, na Grškem ni; za vdovelo mater skrbi sin, in če ga ni, drugi bližnji ali tudi oddaljeni sorodniki. Sicer se pa vdove navadno nič več ne poročijo. Žal eobleke včasih ne odložijo do konca življenja. Le malokdaj gredo od doma, večkrat pa v samostan. Mlade deklice se le redkoma spozabijo; če se pa, jih zaničujejo in morajo od doma; gredo v najžalostnejše hiše.

Velika je razlika med meščankami in kmeticami, ki so revne in morajo hudo delati. Neka Grkinja z otokov pripoveduje: »Naš otok je reven in naši možje so leni. Me damo vse: denar za gospodinjstvo, postelj, perilo in roke za delo. Začetkoma že še gre; tedaj nam pomagajo možje na polju in gredo z nami ribe lovit. Ko pa pride zima in nimajo nobenega dela več, se spremeni naš denar v žganje; in če ni nobenega beliča več v omari, prodajo posteljo in perilo in ves trud in veselje dolgih let je zastonj. Pa morajo biti naše ženske še vesele, če jih ne pretepajo, kar se večkrat zgodi. Pogostoma je s težavo prihranjeni denar tako hitro spet porabljen in zapravljen, da mora iti mlada žena že po

rojstvu prvega otročička ven v svet kot dojilja, da preživi ubogega črvička.

Nekdo drugi pa pripoveduje o življenju na deželi tole: »V notranji Grški je lepa ženska tako redka prikazen, da se vselej začudimo. Ženske se kmalu omožijo in so s trinajstim ali štirinajstim letom že matere. Dojijo otroke do petega ali šestega leta in zato pogosto več nankrat. Hitro pa se postarajo, preveč morajo delati, njih oblike postanejo surove in robate, noge vlečejo za seboj, kar se spričo elastične hoje moških, tudi iz najnižjih slojev, še prav posebno opazi. Kdor sodi grško žensko po Atenki, se prav gotovo moti. Seveda na atenskih sprehajališčih slišiš imena Helena, Aspazija itd., pravtako kakor v stari Grški; in čeprav se nositeljice teh imen ne dajo primerjati onim vzorom iz starega veka, se vendar lahko primerjajo najlepšim italijanskim krasoticam in jih prekašajo po držanju telesa in po lepo oblikovani nogi, ki ji ni para. To so pa dame denarne in krvne aristokracije, ki jim ni treba skrbeti za vsakdanji kruh in ki posvetijo svojo skrb lahko izključno le negovanju telesa in pa poglobljenju izobrazbe. Po teh aristokratinjah drugih Grkinj ne smemo soditi. Je pač tako pri vseh narodih, preutrudljivo delo lepoti gotovo ni prijazno.

NAŠA HRANA.

2. Redilne snovi.

LEPOTA telesa se izraža v zdravju istega zato moramo skrbeti, da si ohranimo telesne organe zdrave. K temu pripomorejo zrak, sonce, hrana in delo. Človeško telo se neprestano obrablja, kljub temu, da na videz tega ne opazimo. S hrano, ki jo zauživamo, nadomestimo že izrabljene snovi človeških stanic in celic. Ista se v telesu razkroji, tvori toploto in kri, ki je potrebna posameznim organom.

Prvi in glavni organ, ki sprejema hrano, je želodec. Zobovje zgrize maso in tako odvzame želodcu mnogo dela, zato je neobhodno potrebno, da zgrizemo dobro jed že v ustih. V želodcu se hrana razkroji, po domoče rečeno se zmelje potom želodčeve kisline, in se potem spremeni potom črevesnih vlaken v kri. Želodec ima to svojstvo, da se razteza in krči. Želodične sluznice izločajo želodično kislino, ki ima kislast okus. Množina te kisline in sestava iste je za prebavo velikega pomena in je tudi vzrok pre mnogim želodičnim boleznim kakor: želodični katar, stiskanje in razširjanje istega. Ljudem, ki jedo in pijejo preveč, se želodec končno nenormalno razširja in omaga, ker premanjkuje želodičnih sluznicam kisline. Preveliko uživanje raznih dišav in alkohola tvori na videz zadostno kislino, a polagoma omagajo želodične sluznice in živčevje, zato se tudi zmanjšuje normalna množina želodičnega soka. Tudi prevroče jedi so soku škodljive.

Slabokrvnost, bledičnost in splošna šibkost,

to so bolezni, ki izvirajo iz nemoralnega, pokvarjenega želodca.

Delo želodca nadaljuje črevo; črevesna vlakna pretvorijo zaužito jed in jo razkrojijo. Nepotrebni škrob in za našo kri nepotrebne snovi se odstranijo iz telesa potom odvajalnega črevesa.

Kri je za človeški obstoj, za človeško zdravje prevelikega pomena. Sestavljena je iz seruma (vode) iz belih in rdečih krvnih teles. Nahaja se v vsakem delu telesa in daje istemu moč. Glavna nje sestavina so voda od katere ima kri odraslega človeka 83%, novorojenčka 85% in rdeča telesa; zraven tega dovaža kri telesu beljakovino, mast, sladkor, organske soli in še drugih snovi, ki so prepotrebne človeškemu organizmu mu donajajo moči, ki jih izrablja pri telesnem in duševnem delu, pri proizvajanju telesne toplote i. t. d.

Kakor je razvidno iz opisanega, sprejema kri vse te potrebne snovi potom hrane. Zato ni vseeno kaj in koliko zauživamo. Poznati moramo v prvi vrsti hranilno vrednost in sestavo živil. Umna gospodinja — kuharica, ki ji je mnogo ležeče na tem, da ohrani svoje telo in telo članov družine zdravo, se mora brezpogojno zanimati za to prevažno točko in ne sme nikakor preko nje.

Modri stvarnik je dal človeku nešteto pripomočkov na razpolago, da ugodí svojim potrebam. Vsa narava razteza roke in pravi: vze mi! Ako ne bi človek vse to izkoriščal temveč

le izrabljaj v toliko, v kolikor potrebuje, bi našel več lepote v vsem stvarstvu!

Če razkrojimo razne korenine, sadje, zrnje, mleko, jajce, meso, se prepričamo da obstoji vse to iz enakih vezi in glavnih sestavin. Glavne sestavine so: kisik (O) vodik (H) in ogljik (C). Razen teh sestavin so tudi druge, postranske ki se nahajajo v različnih predmetih. Glavne sستا-

vine se družijo v: vodo, beljakovine, škrob, mast in razne soli, ki igrajo večjo ali manjšo ulogo pri človeški prehrani. Uvaževati je treba, da vsebujejo različne vrste zelenjave, sadja in hrane, ki jo dobivamo potom raznih živil različno množino teh glavnih sestavin. Po množini ene ali druge snovi spoznamo redilno vrednost ene in druge jedi.

Molitev dekle.

Prevod iz francoščine.

E ne služimo eden drugemu, ne služimo Bogu, zakaj človeško življenje ni nič drugega kot medsebojna služba. Naj srečnejši so tisti, ki služijo svojemu bližnjemu brez plače, iz ljubezni do Tebe. Me uboge dekle si moramo pač služiti kruh, ki nam ga nisi dal, ko smo se rodile. Mogoče smo zato Tvojim očem še bolj všeč, če znamo razumeti svoj stan; zakaj, razen truda poznamo tudi poniževalnost plačila, ki smo ga prisiljene sprejemati, ko služimo često osebam, ki jih ljubimo.*

Iz vseh hiš smo, in vse hiše nam lahko zapro svoja vrata; iz vseh družin smo, in vse družine nas lahko vržejo ven; vzgajamo otroke, kakor bi bili naši, in ko smo jih vzgo-

jile, nas ne priznajo več za svoje matere; varčujemo z gospodarjevim premoženjem, in drugi dobe, kar smo prihranile. Vzljubimo ognjišče, drevo, vodnjak, psa na dvorišču, in vzamejo nam ognjišče, drevo, vodnjak, psa, kadar se zljubi gospodarju; gospodar umrje, in me nimamo pravice žalovati! Sorodnice brez sorodnikov, iz družine brez družine, hčere brez mater, matere brez otrok, srca, ki vse dajajo, pa ne sprejemajo: To je usoda dekel pred teboj! Daj mi, da bom poznala dolžnosti, težave in tolažbe svojega stanu, in da bom, ko bom nehala biti tukaj na zemlji dobra dekla ljudi, tam gori srečna služila popolnega gospodarja.

P.

MIGNON.

Zaplakale so rože, ko si šla od nas,
za vedno je zginil v dalji tvoj obraz,
s solzami kakor s šalom se ogrnil,
le vzdih se morda njen še kdaj bo vrnil

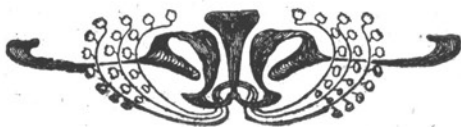
in stopil nežno v naše svete hrame
in mislil bom, če se izvil je zame,
če le za hip do me še čiste misli njene
vzgoré kot roža v rdečkaste plamene.

M. B.

SKRIVNOST CVETICE.

Otroci človeštva, ki so v bistvu nežni, mili in ganljivi, ki pozabljajo sami nase, ki so odkrite narave in vedno smehljajoči in veseli, ki ne prikrivajo radovednemu svetu svoje notranjosti, so predmet ljubezni onih, ki obvladajo taka bitja in ki vzbujajo v takih naravah strasti, jih utrgajo s trdo roko kakor cvetico in jih pustijo zveneti. — Kako je pa

to mogoče, osiroteti otroka človeštva na isti način, ko nežno cvetko, ki prikriva navadnim očem bogastvo svoje notranjosti? Blesk in čudežna lepota njenega keliha je vidna le onemu pogledu, ki sega globoko v njeno notranjost. Skrivnost cvetke je najdražje, in vendar ...

RAZGLEDI.

SOLČNI ŽAREK.

»Glej človek!« je vzkliknil Pilat zbrani množici, ko je stal Kristus — vir dobrote in ljubezni — s trnjem kronan pred svojimi sodniki. »Križaj ga!« to je bil krik množice, ki je mislila, da ima pravičo soditi in obsojati! —

»Križajmo! Križajmo!« te besede se ponavljajo dan zadnem. Človek stoji pred človekom, vsakemu stoji na obrazu zapisano, da je le — človek — in vendar — koliko napuha je v njem, koliko pohlepa, koliko tiranstva...

Čemu vse to? Pregloboke so rane, ki se ne dajo zaceliti le s par besedami, par frazami. Potrebno je, da sežemo globoko, k viru vsega zlega, v človeka — v njegovo notranjost.

Iztrebi ves plevel — rasel bo znova. Čisti in pili svojo dušo — znova vzklije kal, ki brsti, se razvija kakor cvetni popok in sili na dan in se hoče uveljaviti k dobremu ali k slabemu. —

Notranjost človeka mora rasti, da! A ne raste, če je dolivaš le vode — to je dobrote, naslade, bogastva! V trpljenju se brusi notranja moč. Človeka ne bi smeli ceniti po zakladih, ki jih poseduje. Zakladi, ki jih hrani v sebi so močnejši, silnejši, kot vse zemeljsko bogastvo. Kar je na človeku dobrega, je sad njegovih notranjih bojov, sad duševnega trpljenja. Da zamore človek notranje rasti in premagati ovire in težkoče, mora biti v njem prava kal, iz katere raste vsa moč, ki mu je optrebna in ki ga vodi k veselejšemu življenju: kal ljubezni, to je ljubezni do stvarnika in do vsega stvarstva, ljubezni do človeka, ljubezni do dela.

Čim več ljubezni je v človeku, tem više strmi, tem bolj razvija svoje notranje sile, notranje moči. A ljubezen ni v zmagovanju, pač pa v premagovanju; ne v posesti, pač pa v prenašanju!

Ljubezen je žrtev!

A ne ona žrtev, katere se zavedamo, in ki leži na nas kot mora. Le tam je ljubezen, kjer se žrtvujemo nehoté, kjer damo vse in se veselimo, da sploh lahko damo kot nekaj samoobsebi razumljivega. —

Je velika ovira, ki se postavlja kot nepremostljiva stena med ljubeznijo in človekom.

Nebrzdanost volje in nepopustljivost!

Če je človek slabe volje, misli, da mora vso okolico okužiti, da more vse trepetati pred njegovo indisponiranoostjo. Če pride mož domov s težkimi mislimi, ker so mu dnevni opravki povzročili mnogo skrbi in truda, misli, da mora vse neprijetne občutke izprazniti med domačimi stenami — ker ne upošteva svetosti doma. Ubogi žena — ubogi otroci in — ubogi mož! ki ne najde družega izhoda, premagati ovire, premostiti neprijetnosti in tolažbe drugje kot v tem, da trpinči in muči druge, da tako zadosti svojej notranji plitvosti.

Ne govorim o slabi volji žene, ki je pri premnogih na dnevnem redu. Zlasti pomanjkanje in beda sta prava trnja, ki sta merilo ženske potrpežljivosti in močdrosti. Mnogokrat pade človek v bedo brez lastne krivde — preizkušnje so mnogovrstne! Sedaj je naloga preizkušenega, da si pomaga. Zabubanje v žalost, v mramranje, v nezadovoljnost ne prinaša koristi in ne zmage.

A so druge malenkostne neprijetnosti, s katerimi kvari človek sebi in drugim dobro razpoloženje. Če ne gre vse po lastni volji, vse vzkipi v človeku in sili na površje: obraz se spači in usta, ta nedolžna usta bruhajo vso maso neprijaznih besed, kakor bruha ognjena gora svojo lavo, ki preplavi vso okolico.

Opazovala sem dekle v izbruhu svoje jeze. Lep obraz ji je bil v onem trenutku spačen kakor maska, lepe oči so švigale ognjene plamene. Sličila je levu, ki se pripravlja na naskok. In kaj je bil vzrok njenega razburjenja? Brat je tolkel s pestjo na vrata in jo zbudil iz sladkega spanja. Ni mu mogla odpustiti. Še pri zajtrku, ko so vsi sedeli okolu mize, je bil njen obraz podobnejši in jezni pogledi so švigali na brata. Ta, mirnejše narave, se ji je smejal a prosil: »Sestra, ne bodi huda in ne kvari vsem dobre volje!« — Ko bi se zavedala tega, da ji preidejo taki izbruhi jeze v meso in kri, ako jih ne zatré v kali — ako bi našla sledove jeze v latsnih potezah — ne bi se jezila nad bratom, še hvalježna bi mu bila. Gotovo je, da hipni, neprijetni občutki doniša zdravila, doniša blagoslova, ki se ga v neprijetnem položaju ne zavedamo.

Ta zgled naj zadostuje, kako zamore biti človek tiran sebi in drugim.

Vesel človek, ki mu ne skvari humorja vsaka neprilika, ki ga ne stre nesreča in nezgoda, je kot solčni žarek, ki vedno ogreva svojo okolico in mu ne zmanjka kljub temu nikdar toplote.

Velika moč leži v ženskem bitju — v njej je mnogo toplote, mnogo solnca, a ga izžareva le takrat, ko je premagala samo sebe, ko je vzetela iz njene sebičnosti prava ljubezen do človeštva to je: sebe žrtvovati in odpuščati!

NAŠ DOM.

Človek ljubi naravo — skupno last človeštva — ljubi solnce, ki sije vsem enako gorko, ljubi sveži neokužen zrak, a ljubi tudi svoj dom, ki ga veže na družino, na pirjatelje in znance. Dom je središče človeškega hrepenenja, zavetišče po delu utrujenega človeka, svetišče družine, ki je podlaga človeške družbe.

Dom si moramo tako urediti, da nam postane res svetišče in ne grobišče, kjer se razbivajo vsa sveta čustva, kjer se krši mir, ki je človeku tako potreben po vseh dnevnih skrbih, po vsem zlu, ki ga srečano izven domačih sten — saj svet je poln dobrih in zlih duhov.

Vestalka domačega svetišča je žena — mati — dekle! Ko stopiš v njeno svetišče, dvigni pogled — tedaj ti govorijo stene, oprema, ja vsak predmet, ki ga srečajo tvoje oči o umnosti vestalke, o razsodnosti one, ki ji je narava naložila nalogo: veseli se vsega, živi sebi in drugim — in dom bodi zrcalo tvoje notranjosti!

—:—

Mislím, da je ideal vsake misleče žene lepa hišica z obširnimi prostori in z vsemi pritiklinami, ki jih zahtevajo prvič življenske potrebe, dragič želja, da si ohranimo ljubo zdravje, kajti mnogim boleznim je krivo vlažno, nesolčno stanovanje. Toda marsikatera uživa lepo, po svojem okusu urejeno stanovanje le v mislih, ker sveta vladar je le denar.

Vendar si lahko uredi gospodinja tudi priprosto in skromno stanovanje z malimi sredstvi po svojem ukusu. Vse je na njej ležeče in na njeni dobri volji. Red in snaga v hiši je prvi pogoj, ki dela stanovanje prijetno in vabljivo. Vsaka reč, vsak predmet imej svoje določeno mesto. Stanovanje, v katerem leži vse križem, brez pravega reda, je žalostna slika gospodinjinje brezmiselnosti ali konfučnosti. Kjer leži v vsakem kotu zastarel prah, ki je pravo gnezdo vsakovrstne golazni — neprijetno diši.

Kdor nima lastne strehe in si mora zbirati stanovanje, naj pazi, da odgovarja isto zdravstvenim zahtevam, da bo zračno in solnčno. Soba, v katero ne posije nikdar sonce, je kot grobišče, kjer umira človek na duši pri živem telesu. V vročih dnevih, ko smo primorani radi prevelike gorkote in cestnega prahu zapirati okna, zračni stanovanje zgodaj zjutraj in zvečer. Navadi se, spati pri odprtih oknih, ali pusti toliko odprto, da se menja zrak v sobi.

Koj ko stopi človek v vežo ali predsobo, mora spoznati, da sta tu red in snaga doma. Tudi če je veža temna, brez oken, mora biti snažna. Marsikateri gospodinja je tema v stanovanju zato ljuba in prijetna, da ne razkrivajo solnčni žarki očem nered, nesnago, ki vlada v njem. Par zbranih slik na steni, mizica z lepim, belim prtičem ali stojalo z rožami, obešalo, zdravilna omaričca, ki naj viši na steni, to je vse, kar napravi vežo prijetno in mično. Ni lepo, da se uporablja vežo kot skladišče vseh onih reči, ki spadajo v klet.

Najsvetlejša in najbolj zdrava soba mora biti spalna soba. Ne zagrinjaj oken spalne sobe s težkimi temnimi zavesami. V njej bodi vse svetlo, stene, zavese, pregrinjala. Prezračni sobo vsak dan temeljito tudi pozimi, posteljo razgrni popolnoma, če mogoče postavi rjuhe in blazine vsaj za 20 minut na sonce. Pod posteljo, ponočno omaričo in pod omaro pometi vsak dan in ne zabi vsaj vsako soboto pregledati temeljito vsako posteljo, odstrani ves prah, da se ne zarede živali. Ker so stara, četudi obnovljena stanovanja po vojni nesnažna — marsikatero gospodinja ki ni poznala pred vojno stanico, se mora sedaj boriti s to neprijetno zalego — namaži vse kote in razpoke s karbolno kislino (strup!!) in to pogostoma. Ker leži v sobah težek vzduh, ki ga povzroča kislina, zračni sobe in natrgaj si zelenja. Cvetice in zelenje dajo sobam prijeten vonj. Če hočeš smrekov duh v sobi položi lonec vrele vode v kot in vlij v njo par kapljic terpentine.

Jedilna soba bodi hladna in snažna in če mogoče, v bližini kuhinje. Kdor ne razpolaga z jedilno sobo in si hoče prihraniti delo, obeduj v kuhinji. Lepo pripravljena in snažna miza vabi tudi k priprostemu obedu.

Po delu se človek rad odpočije; gospodinja se o prostih urah navadno vsede k ročnemu delu. Pripravno in prijetno je, ako razpolaga gospodinja za svoja dela izven kuhinje posebno sobo s pisalno mizo, šivalnim strojem in koškom s šivalnimi potrebščinami. Ta soba bodi njeno intimno zavetišče po napornem delu, opremljena s predmeti in barvami njenega okusa. One, ki ne premorejo in ne razpolagajo s tolikimi prostori, naj se zatekajo v prosto naravo. Tam zadobijo več zadoščenzja, kot ga pričakujejo.

Tudi soba otrok mora biti zračna in solnčna in v bližini spalne sobe starišev. Dokler je otrok majhen spada v bližino matere, nikakor pa ne v sobo služkinje. Zelo nezdravo je, da spiyo v revnejših družinah po dva na postelji, celo več skupaj v eni sobi. Slab zrak v sobi

povzročuje, da ne vstaja človek svež in dobre volje, kar se navadno niti ne zaveda. Ko bi poznali mnogi blagodejno moč zraku, bi štedili pri marsikateri potratnosti — zlasti pri preobilnem zavživanju opojnih pijač, pri kajenju itd. — ter si nabavilo obširnejše, zdravo stanovanje.

MODA.

1307(G) Priprosta spomladanska obleka. Kroji 80 do 112 cm prsne širine.

1292(G) Spomladanska obleka, okroglo izrezana brez ovratnika. Kroji 88 do 104 cm prsne širine.

1350(G) Poletna obleka z dolgimi rokavi in bulgarskim vezanjem. Kroji v prsni širini od 80 do 96 cm. Vzorec za vezanje se lahko naroči pod št. 39688 (N).

1307 (G)

Opomba: Vse naročnice krojev so naprošene, da navedejo pri naročitvi istih prsno širino. Toraj pozor!

ROČNO DELO.

39043 (L) Prtič za nočno omaričo — benečansko vezanje.

39044 (N) Rjuha z benečanskim vezanjem.

39045 (M) Blazina — benečansko vezanje.

39046 (L) Brisača — benečansko vezanje.

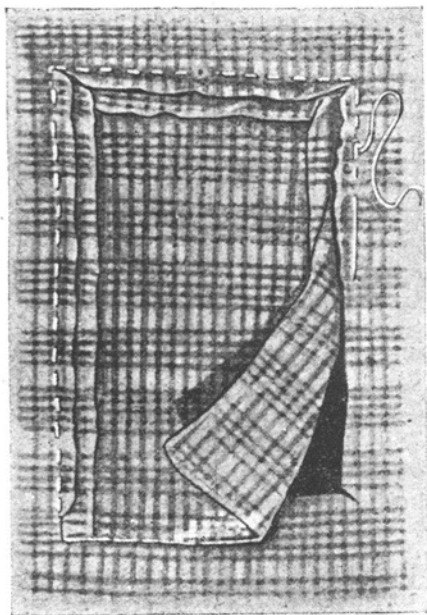
Glej slike na naslednji strani!

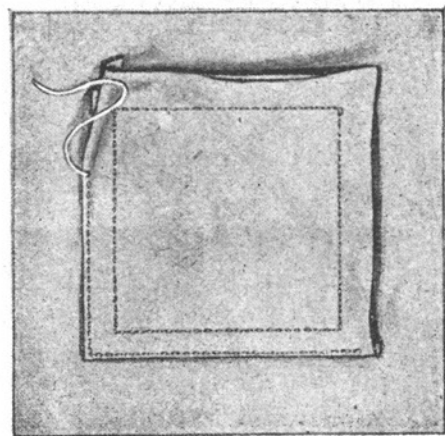
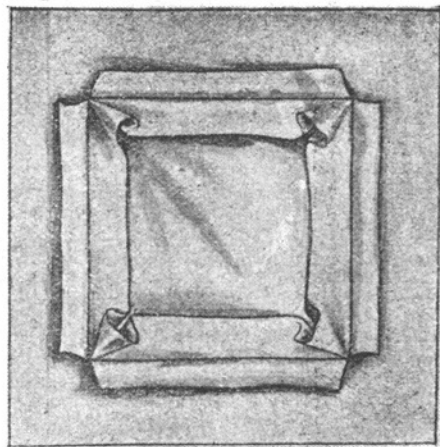
RAZNI NASVETI.

ŠE O KRPAJU.

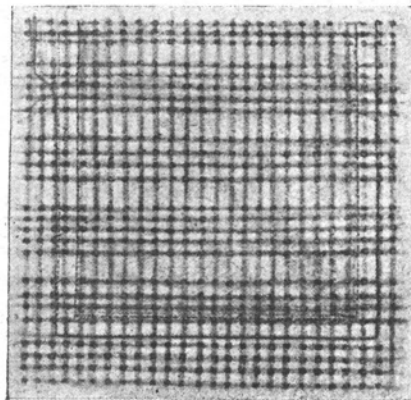
Če se blago tako raztrže, da ga ni mogoče podšivati, se ga zakrpa, to je: vloži se ali našiva na razparano mesto štirioglati pravokotnik. Perilo izgleda lepše, ako vložimo krpo, zato izrežemo raztrgano mesto lepo v obliki štirikotnika a dovolj globoko, da se odstrani tudi že obrabljeno blago, ki ne bi dolgo trajalo. Po tem

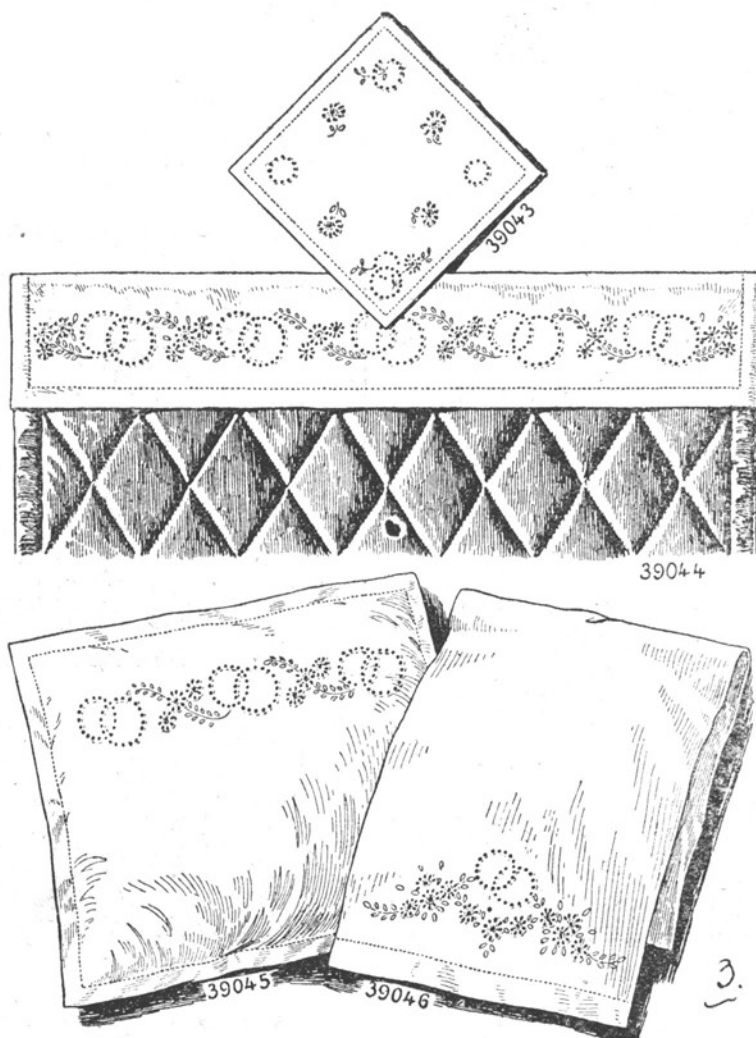

izrezanem štirikotniku vrežemo krpo iz enacega blaga, ki pa mora biti za $1\frac{1}{2}$ cm večja kot izrezek. V kotih izrezanega blaga ki ga moramo krpiti, vrežemo za $\frac{1}{2}$ cm globoke poševne zareze (glej sliko). Nadomestilno krpo pripnemo pred vsem v štirih kotih z buciko in nato se navdari vse štiri strani na perilo. Ako se krpa na roko, se našiva blago z malimi vbodi na krpo; ako

se šiva na stroj, pride krpa zašivana na blago. Kote je treba lepo obdelati in morebitne gube se mora zgladiti (glej sliko). Če krpamo karirano blago, moramo poziti, da se vjemajo črte krpe z onimi blaga, v katero vlagamo krpo. (Glej zadnjo sliko).

ZA NAŠE KUCHARICE.

KVASNI CMOKI.

Snov: 50 g masla, 3 jajca, $\frac{3}{4}$ kg moke, 75 g drožja, $\frac{1}{3}$ l mleka, 2 žlici sladkorja, malo soli. Napravi testo iz moke, mleka, jajc, sladkorja a nepretrdo, dodaj vzhajano drožje in malo rozin. Testo dobro stepi da bo prav gladko dokler ne dela nehurjev. Potem pusti da vzhaja $\frac{1}{2}$ ure na gorkem; ko stoji testo visoko zajemaj z zličo neprevelike cmoke, položi jih na desko in da vzhajajo zopet $\frac{1}{2}$ ure nato skuhaj jih naglo v veliki globoki, posodi 5 minut na eni in 5 minut na drugi strani. Ako se predolgo kuhajo, postane testo trdo. Ko so gotovi, nabodi naglo vsakega na vilice in jih položi na gorak krožnik; potrosi jih s sladkorjem in cimetom, ali pa serviraj jih s kompotom.

KRUHOVI CMOKI.

Razreži star kruh (če ti ostaja kruh, spravljalj ga v sanžni posodi) na štiri oglate koščke in opari ga z vrelo vodo ali z vrelim mlekom. Zarumeni na drobno zrezanem razbeljenem špehu ali na masti drobno sesekljanega peteršilja ter zlij na kruh; dodaj še potrebne moke. Zajemaj žličniki z v vreli vodi namočeno žličico in jih kuhaj približno 8 minut. Če se razkuhajo, manjka še moke. Ko so gotovi, zabeli jih s drobno zrezanim špehom ali s matjo v kateri si zrumenila kruhove drobtine. Potrosi jih s sirom in serviraj s salato,

GRESOVI CMOKI.

V vodi ali z vodo mešanem mleku, ki si mu dodala malo masla ali masti, malo sladkorja, malo limonovega soka in malo soli vkuhaj zdrob; mešaj ga neprestano tako dolgo, da se zgosti. Potem zajemaj s žlico, ki si jo namočila v gorki masti podolgovate cmoke in položi jih na gorak krožnik. Cmoke lahko ocvreš lepo rumezo na olju. Serviraj s solato ali kompotom.

VODENI ŽLIČNIKI.

Opari približno $\frac{1}{2}$ kg moke z vrelim kropom, zajemaj s žlico žličnike in jih kuhaj par minut v slani, vreli vodi. Ti žličniki se prilegajo h gulašu.

ŠNICELJ, PRIPAVLJEN NA ITALJANSKI NAČIN.

Sesekljaj prav drobno ali zribaj 1 koren. 1 glavico zelne in 2 čebuli in malo zarumeni na masti. Stolci meso, osoli in popraj, dodaj malo paprike in majarona ter postavi meso v ponvico k razumenelim koreninam. Ko se je meso že nekaj časa dušilo, dodaj 2 žlički paradiznične konzerve in malo gorčice. Meso se mora dušiti v lastnem soku prav polagoma! ko je isti izčrpan, dodaj polagoma vode, dokler ni meso dovolj meliko.

KROMPIRJEVI KRUHKI.

Skupaj 1—2 kg krompirja, olupi in zribaj ga ali pretlači s strojem zato pripravljenim, dodaj 1 ali 2 celi jajci, malo soli in zribane čebule in zgneti, izreži koščke

kakor za krompirjeve cmoke ovaljaj v moki in pritiski z nožem na vsacega in formiraj štiri kotnike, ki jih ocvreš lepo rumeno na olju. Serviraj s solato.

Napravi isto zmes, le mesto popra in čebule dodaj 2 žlici sladkorja in malo zribanih limonovih plupkov. Serviraj s sadnim odcedkom ali s dušenim sadjem.

MEDENI BISKOTI.

Snov: 300 gramov medu, 300 gr sladkorja, 650 gr moke, malo vaniljinega sladkorja, 1 Oetkerjev prašek.

Postavi sladkov in med v čist — najbolje lončen — lonček h ognju; ko je zmes topla, zgneti dobro z moko, kateri si dodala malo soli in malo vaniljinega sladkorja. Dodaš lahko tudi zmletih mandeljev. To zmes tenko zvaljaj in izrezi s kozarcem kroga, s kolescem ali s biskotno formo različne oblike in položi jih na mazano ploščo ter speci v neprevroči peči. Taki biskoti so tečni in se dajo dolgo hraniti.

ZAPISKI.

GOSPODINJA — DUŠEVNA DELAVKA.

Avstrijski »Osrednji svet duševnih delavcev« je nedavno priznal gospodinjam pravico rednega članstva. Z drugimi besedami: ta »Osrednji svet« smatra gospodinje za duševne delavke. In pravično je tako. Lahko je voditi gospodinjstvo v hiši, kjer vlada izobilje in blagostanje, kjer se podi cela čreda poslov in treba samo ukazovati ter kvečjemu malo nadzirati. Prava mučenica pa je gospodinja in mati srednjih in nižjih ter končno tudi najvišjih uradniških slojev.

Gotovo, tudi mož je revež, ko vidi, da njegova plača ne zadošča niti za najnujnejše potrebe; najbolj trpi pa pri tem vendarle žena. Mož je skoraj ves dan z doma in se že v svojem poklicu nekoliko raztrese ter pozablja na domačo mizerijo. In ko se vrača, ga čaka doma vendarle pogrnjena, dasi ne bogato obložena miza. Dotlej je imela gospodinja že morda desetkrat denarnico v rokah in je imela priliko s strahom opazovati, kako se manjša in gine kup malovrednih bankovcev, ki jih je prinesel mož prvega domov. Zmučena od dela in skrbi se spravi popoldne pomivat ali pa sede k šivanju, pletenju, vezenju, ki jej nudi težak postranski zaslužek. Marsikatera, ki se morda ženira delati za denar ali si ne zna pridobiti za služka, opravlja v hiši najnižja dela, potem pa še šiva, prenavlja obleko in perilo, krpa ter samo obžaluje, da vrhu vsega ne zna tudi čevljariti. In še pozno v noč spekulira in kalkulira, kaj naj postavi naslednjega dne na mizo, da zadovoljuje obitelj, a ne olajša preveč že itak lahke mošnje.

Poln odrekanja in samozatajevanja je danes poklic gospodinje in matere. In zato je resnica: gospodinja, ki si zna prav in dobro razdeliti delo in dohodke, ki zna preišljeno in izčrpno izkoristiti živila, kurivo, toploto, obleko, obutev in čas ter svoje moči, gospodinja, ki brez bogatih sredstev kolikor toliko omili svojem dom, taka gospodinja in mati vzgojiteljica ne dela samo z rokami in telesom, nego je duševna delavka, ki zasluži priznanje in spoštovanje.

KROG LJUBEZNI.

Češkoslovaški filozof in predsednik češkoslovaške republike Masaryk piše v svoji knjigi »Ideály humanitní«:

Žena je možu popolnoma enaka. Priznajmo le fizično razliko: ona je slabša.

Staro priznано pravilo je temelj tudi moderni pravosti: »Ljubi svojega bližnjega kot sebe samega!« Kdo je bližnji? Možu žena, ženi mož. To najintimnejše razmerje mora prava ljubezen posvečati najuspešnejše. Najbližnji iz bližnjih so nam otroci. Že davno je bilo rečeno: »Spoštuj očeta in mater!« Jaz mislim, da moramo temu še dodati: »in imej spoštovanje do duše svojega otroka!« Misli na generacijo bodočo!

Ljubezen mora biti koncentrirana. Vse ljubiti enako ne gre. Izbiramo si in moramo si izbirati predmete svoje ljubezni. Imeti moramo gotov cilj. Zato nam je do bližnjih ljubezen najbližja, praktična, dejanska. A vsakomur najbližji so mati, oče, brat, sestra, žena, deca. Niti ne slutimo, kaj se dá storiti v tem krogu, o katerem mislimo, da ga ljubimo. A prosim, opazujte sebe in druge, in včasih ostrmimo, kako malo jih poznamo in kako malo radi jih imamo v resnici. Zakaj ni mogoče reči, da imamo radi to, kar poznamo tako malo.

ZENSKÉ NA LJUBLJANSKI UNIVERZI.

V zimskem semestru letošnjega leta je na ljubljanskem vseučilišču vpisanih 74 slušateljic, in sicer na tehniški fakulteti 6, na juridični 4, na filozofski 51 in na medicinski 13. Moških slušateljev je na univerzi 1183.

NAPREDEK JUGOSLOVENSKIH ZEN.

Nekako z novim letom je prešlo v Ljubljani v ženske roke jako važno mesto šefa bakteriološke stanice, ki ga je prej zavzemal odlični strokovnjak dr. Plečnik, sedanji vseučiliščni profesor. Na to mesto je bila imenovana ženska dr. Šimenčeva, rodom Ljubljanka. Dr. Šimenčeva je študirala na Dunaju, v Pragi in Zagrebu; posveča se z veliko vnemo svojem poklicu. V javnosti je znana po svojih predavanjih o Pasteurju. — Za asistentko na kirurški oddelku splošne javne bolnice v Zemunu je bila imenovana dr. Halka Puljo-Karszniewiczzeva. — Odvetniški izpit je napravila v Beogradu dr. Kriknar-Jovanovićeva, doslej tajnica v pravosodnem ministrstvu. — Za kmetijsko strokovno učiteljico v Sloveniji je bila imenovana Terezija Goričanova.

Žensko delo za mir. Osrednji odbor Mednarodne ženske lige je poslal predsedniku Poincarèju spomenico, v kateri poziva francosko vlado, naj svoj spor z Nemčijo predloži v rešitev mednarodnemu razsodišču in tako pokaže svojo dobro voljo na korist splošnemu miru. Francoska podružnica Medn. ž. lige je poslala francoski vladi vlogo, v kateri zahteva, naj se skliče mednarodna gospodarska konferenca za obnovo vseh opustošenih dežel, na kateri naj se pozovejo vsi narodi brez razločka. Nemškemu sesterskemu društvu je pa francoska podružnica poslala pismo, v katerem izreka svoje obžalovanje nad nadljevnejem sovražnosti, ki jih obsoja in izreka nado, da bo nemški narod z dostojanstvenim potoplenjem odolil nasilju.

Dom bo stal v Pragi v Žitni ulici in bo zelo prostoran. V pritličju bo velika ljudska obednica, kjer si bodo gostje po ameriški šegi sami stregli. V podzemlju bodo naprave za centralno kurjavo, shrambe, pralnice, pekarna, ljudska kopelj itd. V petih nadstropjih bodo izključno stanovanjski prostori za dekleta: 4 velike in 8 manjših spalnic, sobe z 2 in 1 posteljo, dalje prostori za izobrazbo in razvedrilo. Skrb za ženstvo v pridobitnih poklicih je zamišljena v najširšem obsegu in se raztegne na vso republiko. Vsi, češkoslovaški krogi od predsednika Masaryka do delavca in delavke prispevajo in so-

delujejo, da se po vseh večjih mestih in industrijskih krajih zgrade ženski domovi.

Lepo odlikovanje. Dubrovničanka gđc. J. Petrović, dolgoletna učiteljica francoskega jezika v Dubrovniku, je te dni, dobila častni naslov officier d'academie, s katerim francozi odlikujejo zaslužne učitelje.

Za npravni prerod. Niso še daleč časi, ko je veljal vsak za črnega nazadnjaka ali smešnega sramožljivca, kdor si je drznil zahtevati, da morata umetnost in obrt jemati ozir na javno npravnost. Danes, ko je poleg splošne ohlapnosti nasproti zahtevam, ki je v imenu svobode in umetnosti že desetletja izpodjedala npravne temelje družbe, svetovna vojna dovršila razdejanje, je postalo strah tudi take, ki so prej menili, da je morala zasebna stvar vsakega posameznika. Sedaj smo doživeli, da je francoska akademija črtala iz svojih vrst pisatelja Margherittea, ker je napisal in izdal pohujšljiv roman (Garconne). Še izrazitejši preokret opazujemo v Italiji, kjer je Mussolinijeva vlada izdala stroge odredbe za javno npravnost v Rimu in prepovedala prodajo vseh nenravnih tiskovin po celi državi. V Jugoslaviji se tudi opaža močno gibanje za povzdigo javne npravnosti. V Ljubljani je že prva slovenska narodna vlada odpravila javne liše, a v Zagrebu in Belgradu ter drugih večjih mestih se tudi izvršujejo temeljite reforme, da se prostitucija izžge ali vsaj zavzame blažje in narodnemu zdravju

manj nevarne oblike. Pravkar razglašajo pokrajinske oblasti zelo poostrene odredbe proti točenju alkoholnih pijač, ki bodo lahko pravi blagoslov, ako se bodo strogo izvajale. Izmed zasebnih akcij naj omenimo za Slovenijo društvo »Sv. Vojsko« in list »Prerod«, ki že več let delujeta za treznost in povzdigo javne npravnosti; tudi Hrvatje in Srbi imajo svoja treznostna društva, ki delajo za npravni prerod. Prav posebno si je žensko društvo »Kneginje Ljubice« v Zagrebu izvolilo nalogo, da na versko-prosvetnem temelju dvigne ljudstvo na višjo npravno in socialno stopnjo. To društvo je 26. februarja 1923. sklicalo anketo vseh ženskih društev, na kateri so razpravljali o sredstvih za razkuženje javnega ozračja. Soglasno so sprejeli resolucijo, v kateri pozivajo gledališko upravo in kina, naj ne dajejo več predstav, ki žalijo npravni čut in kvare zlasti mladino; dalje se obrača resolucija na časnikarje in pisatelje s prošnjo, da se v svojih spisih in sestavkih vedno drže etične višine. — Končno so sklenili, da ustanove kolodvorske misije, ki bodo skrbele za potujoče žene in dekleta ter za sirote. V bližini kolodvorov se za potujoče ženstvo po možnosti ustanove prenočišča. — Vsa ta in taka prizadevanja pričajo, da hoče človeštvo, ki je na svojem potu zopet enkrat globoko padlo, znova vstati in se napotiti dalje proti svoji popolnosti.

